

บทคัดย่อ

กวีนิพนธ์ในฐานะพลังทางปัญญาของสังคมร่วมสมัย : ประสบการณ์จากวรรณคดีไทย
อังกฤษ อเมริกัน ฝรั่งเศส และเยอรมัน

งานวิจัยเรื่องนี้มุ่งที่จะพิสูจน์ให้เห็นว่า ในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ที่สื่อต่าง ๆ แฉอทธิพลเข้ามาครอบงำคนส่วนใหญ่ กวีนิพนธ์ในฐานะที่เป็นงานวรรณศิลป์ที่เก่าแก่ที่สุดของโลกยังดำรงอยู่ได้ และทำหน้าที่เป็นเสาหลักทางภูมิปัญญาให้แก่สังคมร่วมสมัยได้ ทั้งนี้ได้กำหนดนิยามของ “พลังทางปัญญา” ไว้ว่า “ความรู้และความคิดที่นำไปสู่ความเข้าใจอันลึกซึ้งในเรื่องของโลกและมนุษยชาติ และในขณะเดียวกันอาจปลุกจิตสำนึกให้เกิดพฤติกรรมที่จรรโลงโลกและมนุษยชาติด้วย”

การนำเอาประสบการณ์ของไทยมาศึกษาเปรียบเทียบกับประสบการณ์ของชาติตะวันตก 4 ชาติ ซึ่งมีวัฒนธรรมทางวรรณศิลป์อันยาวนานและแข็งแกร่ง ก็ด้วยวัตถุประสงค์ที่จะชี้ให้เห็นว่า วัฒนธรรมทางวรรณศิลป์ที่แสดงออกในรูปของกวีนิพนธ์มีลักษณะร่วมอันเป็นแก่นของภูมิปัญญามนุษย์ที่ถ่ายทอดข้ามชาติข้ามภาษาได้ และกวีนิพนธ์ไทยก็อยู่ในฐานะที่จะเข้าร่วมกระแสโลกาภิวัตน์ทางปัญญาและจิตวิญญาณได้อย่างสมภาคภูมิ

สำหรับวิธีวิจัยนั้น ได้มีการศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์กวี และผู้รู้ ทั้งในประเทศไทยและประเทศตะวันตก อีกทั้งยังได้มีการจัดทำสรณิพนธ์แยกออกเป็น 5 ชาติ พร้อมคำอธิบาย (และคำแปลในกรณีของกวีนิพนธ์ตะวันตก) โดยได้นำไปทดลองสอนในสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่ง นอกจากการศึกษาตัวบทก็อย่างละเอียดแล้ว ยังได้มีการพิจารณาบริบททางวัฒนธรรม สังคม และการเมือง รวมถึงวัฒนธรรมทางวรรณศิลป์ของแต่ละชาติอีกด้วย ในส่วนที่เป็นกรสังเคราะห์เปรียบเทียบ ได้มีการให้ข้อสรุป ที่เกี่ยวกับลักษณะร่วมของพลังทางปัญญา รวมทั้งการศึกษาเปรียบเทียบกิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์ใน 5 ชาติ อีกด้วย

ผลการวิจัยปรากฏชัดว่า กวีนิพนธ์ร่วมสมัยยังเป็นพลังทางปัญญาโดยปราศจากข้อสงสัยใด ๆ กวีร่วมสมัยของชาติต่าง ๆ มุ่งเน้นความสามารถที่จะรู้จักตนเอง และมองโลก ธรรมชาติ สังคม ได้อย่างเฉียบคม นอกจากนั้น ความสำนึกในเอกภาพระหว่างมนุษย์กับโลก ความยึดมั่นในอุดมคติที่จะต่อสู้กับความหมกมุ่นในวัตถุและสัญชาตญาณใฝ่ต่ำในตัวมนุษย์ ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อให้กวีนิพนธ์ทำหน้าที่เป็นเสียงแห่งมโนธรรม และในบางบริบทก็ทำหน้าที่ผลักดันให้เกิดการฟื้นตัวทางจริยธรรมได้อีกด้วย แต่ความจริงมีอยู่ว่า พลังทางปัญญาที่กล่าวมานี้ยังคงสภาพเป็นแค่ศักยภาพที่สังคมส่วนใหญ่ยังมิได้นำไปใช้ให้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่ ด้วยเหตุนี้ผู้ที่สำนึกในคุณค่าของกวีนิพนธ์จึงได้จัดกิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์ที่เข้มข้นและหลากหลายขึ้นมา

งานวิจัยชิ้นนี้อยู่ในฐานะที่จะสร้างผลกระทบที่เป็นคุณได้หลายลักษณะ อาทิ สร้างความสำนึกในสังคมที่เกี่ยวกับพลังทางปัญญาให้แก่มหาชนว่า วรรณศิลป์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกวีนิพนธ์ อาจเป็น

ตัวจักรสำคัญในการกระตุ้นปัญญาความคิดและการฟื้นตัวทางจริยธรรม ในส่วนที่เกี่ยวกับผู้สร้าง การรับประสบการณ์กวีนิพนธ์ตะวันตก อาจเป็นการเปิดโลกทัศน์และสร้างความมั่นใจให้แก่กวีไทยได้ว่า กวีนิพนธ์ไทยมีความเข้มข้นทางปัญญาในระดับที่เทียบเคียงได้กับอารยประเทศ ในด้านของวิชาการ ข้อสรุปบางประการของงานวิจัยมีนัยทางทฤษฎีที่สามารถนำไปพัฒนาต่อได้ ทั้งในวงวิชาการไทยและนานาชาติ อาทิ ประเด็นที่ว่าด้วยวงจรของการสร้างสรรค์แบบมูซาปุระและลายลักษณ์ และที่ว่าด้วย กระแสหลักและกระแสริมขอบ ยิ่งไปกว่านั้น บทวิเคราะห์กวีนิพนธ์และสรณิพนธ์เป็นเครื่องมือที่สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้ทันที ในด้านการบริหารจัดการทางวัฒนธรรม ข้อมูลอันหลากหลายที่เกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์น่าจะกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่ออววรรณศิลป์ของไทยได้ด้วย

กล่าวโดยสรุป งานวิจัยชิ้นนี้มีได้เพียงแต่สร้างองค์ความรู้ใหม่ให้แก่วงการวรรณคดีศึกษาเท่านั้น หากแต่ยังสามารถยังประโยชน์เชิงปฏิบัติได้ด้วย

ABSTRACT

Research Project on

“Poetry as an Intellectual and Spiritual Force in Contemporary Society: Experiences from Thai, British, American, French and German Literatures”

This research project is designed to prove that in the age of globalization dominated by multifarious media poetry as the oldest form of literary expression of mankind can survive and continue to perform its mission as a pillar of wisdom in contemporary society. The concept of “intellectual and spiritual force” is defined as “knowledge and thoughts that lead to a profound understanding of the world and humanity, and which at the same time may awaken an awareness conducive to the sustenance of humanity”.

In comparing the experiences of Thailand with those of 4 Western traditions with long and strong literary cultures, the researchers intend to demonstrate that literary cultures as expressed in the form of poetry possess common elements that represent the ethos of the human spirit which transcends national and linguistic barriers, and that Thai poetry can proudly participate in the intellectual and spiritual globalization process.

As for research methods, documentary investigation as well as interviews with poets and specialists have been conducted both in Thailand and in the respective Western countries. Anthologies of contemporary poetry of the 5 traditions with commentaries (and translations in the case of Western poetry) have also been prepared and tested out in a number of institutions of higher learning in Thailand. Besides a thorough analysis of poetic texts, relevant aspects of cultural, social and political contexts, along with the literary traditions of the individual countries have also been taken into consideration. The comparative part of the research comprises studies of the commonalities of intellectual and spiritual force, as well as promotional activities in the respective countries.

The research results confirm beyond any doubt that contemporary poetry remains an intellectual and spiritual force. Contemporary poetry of the various nations under the purview of the study emphasizes man’s ability to know himself and to observe the world, nature and society around him with great acumen. Besides, his consciousness of the unity between man and the world, his ideal and determination to combat base instincts and greed for material gains are factors that propel contemporary poetry to elevate itself to the level of a voice of conscience, and in certain contexts, to that of a moral regeneration. When all is said and done, it must be

admitted that the aforementioned intellectual and spiritual forces still remain a potential that is yet to be tapped by contemporary society. For these reasons, those conscious of the value of poetry have, with great vigour, engaged in all kinds of promotional activities.

The present research should be in a position to effect a number of constructive impacts. For example, it should create public awareness that literature, especially poetry, can bring about intellectual and spiritual awakening as well as moral regeneration within society. As for creative artists, exposure to Western experiences should give confidence to Thai poets that their works are endowed with intellectual and spiritual intensity comparable to that of other civilized nations. From a scholarly point of view, a number of conclusions emanating from this research have significant theoretical implications that can lead to further development both at the national and international levels, such as the idea related to the cyclic movement of oral and written traditions, and the notions about mainstream and periphery in literary history. Moreover, the analytical part of the individual research project and the anthology can be of immediate use in literature courses. In the area of cultural management, data related to promotional activities should serve as an impetus for similar activities especially in the Thai context. In conclusion, it can be said that the present research has not merely advanced the frontier of knowledge in the field of literary studies but has also proved the point that academic research can be of practical use as well.